

175/2 ØSTERVIKELVA (Vassdragsnr. 175.1Z)

<u>Fylke(r):</u>	Nordland
<u>Kommune(r):</u>	Evenes, Narvik, Skånland, Gratangen
<u>Kartblad N50</u>	1331 I, 1332 II, 1432 III
<u>Nedbørfelt:</u>	95,5 km ²
<u>Toppunkt-utløpspunkt:</u>	1037 - 0 moh.
<u>Skoggrense:</u>	400 - 450 moh.
<u>Marin grense:</u>	ca. 100 moh.
<u>Naturgeografisk region:</u>	43c: Nordlands maritime bjørk- og furuskogregion, underregion; Ballangen-Bjerkvikområdet 44a: Troms submaritime bjørk- og furuskogregion; Harstad-Lyngensområdet
<u>Landskapsregion:</u>	32: Fjordbygdene i Nordland og Troms
<u>Urørt natur:</u>	>5 km: 0 %, 3-5 km: 8 %, 1-3 km: 41 %
<u>SP-kategori/-gruppe:</u>	II/10
<u>Verneplanstatus:</u>	Ikke tidligere vurdert
<u>Nasjonale laksevassdrag:</u>	-

Generell beskrivelse

Vassdraget renner ut i Bogen, på nordsiden av Ofotfjorden. Feltet har oseanisk klima. Beregnet spesifikk avrenning er 28,31 l/s/km² og middeltilsiget 2,7 m³/s.

Vassdraget er et lavlandsvassdrag. I sørøst ligger Veggfjellet (542 moh.), i nord Kjølén (466 moh.) og i vest Tverrfjellet (782 moh.). Vassdraget er rikt på bekker, elver og både små og større vann. Innerst ligger Beadvjavri (496 moh.), deretter følger Skallavatnet (164 moh.), Holmvatnet (134 moh.) og til slutt Østervikvatnet (117 moh.). Elveløpene har navn etter elvene, ut fra vannene renner henholdsvis Skallavasselva, Holmvasselva og Østervikelva. Den første halvdel har relativt mye fall, mens den siste delen går gjennom flattere områder med myr og bjørkeskog.

Fra Bjerkvik går E10 via Skallavatnet, Holmvatnet og Østervikvatnet ned til Østervika og videre vestover. En km vest for Holmvatnet ligger dessuten avkjøringen RV 829, som går nordover til Gratangen. Langs E10 går det også en kraftledning, og det er bygd en rekke hytter (spesielt i området ved Skallavatnet og Holmvatnet). Foruten dette finnes en rekke plantefelt.

Ingen områder er vernet etter naturvernloven.

Geologisk mangfold

Berggrunnen i nedbørfeltet er dominert av glimmerskifre og gneiser i Bogengruppen, det vil si uten granittosideganger. I de nedre delene, det vil si fra Holmvatnet og ned mot sjøen, er det bånd med grå kalkspatmarmor og sedimentære bergarter (jernmalmførende glimmerskifre). Også i de øvre delene av Maridalen, er det bånd med marmor, for det meste kalkspatmarmor.

I området nord for Maridalsvannet og Beadvjavri fins en del morene avsetninger.

Dette er et "flatt" vassdrag med mange vann og stilleflytende elvestrekninger. Imidlertid er det også strekninger med mer fall. Ca. 300 meter fra sjøen og videre oppover til Østervikvatnet finnes flere store fosser og lange partier med stryk. I dette partiet har elva gravd seg ned i grunnen og går i gjel. Også ovenfor Båtvatnet ligger en større foss (Storelvforsen). Maridalselva (både ovenfor og nedenfor Maridalsvatnet, samt på vestsiden av vannet) og Djupelva har lengre meandrerende strekninger. Også mellom Skallavatnet, Holmvatnet og Østervikvatnet og et lite stykke nedstrøms Østervikvatnet, finnes meandrerende partier og antydning til kroksjøer.

I de nordligste og østligste delene av vassdraget finnes fjell og bratte sider. På vestsiden av Nattmålstuva – Storfjellet og Maridalshøgda ligger en del bratte skrenter med rasmarek og skredsoner.

*Liten/Middels verneverdi *(*)*

Biologisk mangfold

Det fins kun ørret i vassdraget, med unntak av den nederste delen (ca. 300 meter), hvor laks og sjørøye også forekommer. Ørreten i vassdraget er imidlertid av meget god kvalitet, med høy kondisjonsfaktor og kjønnsmodning ved ca. 30 cm. Den gode kvaliteten skyldes god tilgang av krepsdyret marflo, som er et viktig næringsdyr.

Hovedtrekkene i vegetasjonen er dominans av bærlyngskog av ulik utforming i høydelagene 200-400 moh. som er de dominerende kotehøydene til vassdraget. Store arealer har også småbregneskog, mens flere lilokaliteter har frodig høgstaudeskog. I fjellet er det krekling-dvergbjørkhei som dominerer, men også reinrosehei har større forekomster i de indre deler av feltet. Myr og våtmark har stor utbredelse. Myrene er hovedsakelig fattig til mellomrike myrer. Nordvest for Østervikvatnet er det rikmyr, og partier av Stormyra innenfor Maridalsvatnet har også rikmyrpreg. Det er utviklet vitale soner og partier med vannkantvegetasjon av elvesnelle-flaskestarr-nordlandstarrutforming i og rundt flere av vannene. Dette gjelder særlig Østervikvatnet, Holmvatnet og flere av småvannene på Herjangsfjellet og oppover Maridalen. Flere av vannene er trolig næringsrike. Nordvest for Østervikvatnet, innenfor Holmvatnet og langs den vestvendte lia sør for Maridalsvatnet er det verdifull, vital høgstaudeskog av frodig utforming. Innenfor Holmvatnet og ved Maridalsvatnet er det rein høgstaudebjørkeskog. Høgstaudeskogen innenfor Holmvatnet er tydelig urørt gammelskog. I Nattmålstuva og Storfjellet er det større arealer med artsrike reinroseheier med innslag av bakkemyr, rasskrenter, lesidevegetasjon og snøleier. Samlet er dette et verdifullt botanisk område med stor artsrikdom og flere uvanlige arter.

Samlet er fuglefaunaen meget rik i området. Vassdraget har meget godt egnete biotoper for ender og vadefugl. De rikeste områdene er nede i Maridalen, Herjangsfjellet samt Holmvatnet og Østervikvatnet. Feltet har en liten bestand av storfugl, noe som er sjeldent i regionen. Her er en rekke rovfugler. Gaupe kan påtreffes. Området har en god bestand av elg.

Registrerte rødlistede arter er oter, havørn og smålom.

*Stor verneverdi ****

Landskapsbilde

Hovedtrekkene i landskapet er et kupert skogkledd lavfjellsterreng med mange vann og myrer. Mot øst er dette kupert terreng omgitt av høye fjelltopper som reiser seg opp av lavfjellplataet.

Vegetasjonen er en mosaikk av furuskog på myrer og høydedrag og lauvskog på lavterreng og skråninger. Dette er et meget variert og tiltalende bilde. Rundt mange av vannene er det markerte soner av kantvegetasjon som bidrar til mangfoldet i vegetasjonsinntrykkene. Etter en stri elvestrekning fra sjøen og de første 2 km, kommer et lunt vannsystem med små fossenakker avløst av store baksjøer og utposninger innenfor en stilleflytende strekning. Østervikvatnet har mange detaljer med vitale kantsoner og mange viker og holmer. Videre oppover vassdraget ligger vannene, myrene og småtjernene godt synlige i terrenget. Innløpsområdet til Maridalsvatnet er spesielt iøyenfallende der den stilleflytende elva bukker seg gjennom våtmark og slår seg ut i baksjøer. Her er det spesielt mange vann av ulik utforming. Innover Maridalen er det mange steder med vide utsyn over det formrike landskapet, utover sjøen og mot de mektige fjellene i øst.

De spisse og høye toppene i nord og øst skiller seg ut fra resten av området, og kan ses fra nesten hele feltet. De store kupert bjørkeskogsområdene med høyt myrareal er framtrædende. Fossene ved Østervika er delvis synlige fra veien, og skiller seg veldig ut fra resten av vassdraget. Særlig under flomperioder er dette partiet av elva et markert landskapselement.

*Stor verneverdi ****

Friluftsliv

Dette er ved siden av Bjørnefjell et av de aller viktigste utfartsområdene for folk i regionen. Det finnes en rekke hytter i området, og det brukes til turer til fots og på ski, jakt og fiske. Til tross for den lette tilgjengeligheten, er det meget gode fiskemuligheter.

*Stor verdi ****

Kulturmiljø

Området langs Østervikelva bør ses i sammenheng med de omfattende sporene etter samisk bosetting og bruk i forbindelse med jordbruk og reindrift, i områdene omkring Revvatn og Skoddebergvann i vassdraget som ligger lenger øst. Omkring Skoddebergvann er det registrert mange spor etter samisk fast bosetting, mens området omkring Revvatnet er rikt på samiske kulturminner i form av offerstein og minst 10 teltplasser knyttet til reindrift. Disse områdene ligger nær nordøst-enden av Østervikelva. Ferdselen fra bosettingen omkring Skoddebergvann og ned til fjorden ved Bogen har i historisk tid først og fremst gått langs vassdraget, hvor også mesteparten av bosettinga har vært konsentrert. Området langs Østervikelva fra Bogen og oppover må ses i sammenheng med denne bosettinga og med ferdselen. Dessuten strekker Østervikelva og Skoddevann seg over et relativt smalt landområde som utgjør passasjen fra innlandet og ut til Vesterålen. Dette har dermed vært et knutepunkt for ferdselen over land til alle tider, noe som øker sannsynligheten for å finne kulturminner i området.

*Stor/Middels verneverdi **(*)*

Samiske interesser

Innenfor nedbørfeltet til Østervikvassdraget er det viktige samiske interesser knyttet til reindrift, kulturmiljøer, kulturminner og landskap. Det finns overlappende samiske kulturmiljø fra forskjellige grupper og tidsepoker med et mangfold av kulturminner med stor tidsdybde. Området har i dag reindrifksamisk bruk og markesamisk bosetning. Bygda Snubba er et samisk samfunn avgrenset fra det norske samfunnet, både geografisk og kulturelt. Samfunnet har ivaretatt sin samiske kulturelle arv, så langt det har vært mulig. Tilgangen til jakt, fiske og bærplukking er fortsatt viktig i dag, allikevel på en annen måte enn tidligere, økonomisk sett. Men tilknytningen til vassdraget og naturen rundt er sterkt tilstede.

*Meget stor verdi *****

Landbruk

Jord- og skogbruk

Nedbørfeltet omfatter ca. 30 000 daa produktivt skogareal og ca. 500 daa dyrket mark hvorav ca. 100 daa er i drift.

I nedslagfeltet er det plantet svært mye skog (gran); nærmest det området i hele Ofoten hvor det er mest granplantinger. Det er utbygd med skogsveier (både bil- og traktorveier) i hele området. Innenfor nedslagfeltet er det også mange hyttefelt, med til sammen mange hundre hytter.

Det er 3 bruk som er i drift ved bortleie av jordbruksareal. Det drives aktivt jordbruk på i underkant av 100 dekar i Evenes kommune. Det er ikke jordbruksdrift i nedslagfeltet i Narvik kommune. Områdene rundt Maridalen blir brukt som beite for sau.

*Middels til stor verdi **(*)*

Reindrift

Vassdraget ligger i sin helhet innenfor Grovfjord reinbeitedistrikt, som har 2 driftsenheter og 7 reieneiere. Grovfjord reinbeitedistrikt har i motsetning til mange av distriktene i denne delen av landet, en god balanse mellom de ulike årstidsbeiter. Distriktet har imidlertid måttet tåle store inngrep i beiteområdene, bl.a med tap av viktig vinterbeite i vest. Nedbørfeltet brukes i hovedsak på sein høst og vinter. De øverste delene av vassdraget ligger innenfor et sentralt kalvingsområde som strekker seg videre nordover. For å kunne nytte høst- og vinterbeitene sør for vassdraget går det viktige drivingsleier på tvers av elveløpet øst for Østervikvatnet og ved Skallavatnet.

*Stor verdi ****